

1692 - Haram ve mekruh olan isimler

Soru

Dînen yasak olup da vermenin câiz olmadığı isimler var mıdır? Bu isimler hangileridir?

Detaylı cevap

Evet. Dînen yasak olan bazı isimler vardır ve bu isimleri vermek, câiz değildir.

Bu isimlerden bazıları şunlardır:

1. Allah Subhânehu ve Teâlâ'ya has olan isimleri vermek, haramdır.

Örneğin el-Hâlık (yaratıcı), el-Kuddûs gibi...

Ya da Allah Subhânehu ve Teâlâ'dan başkasına lâyük olmayan isimleri vermek.

Örneğin Meliku'l-Mulûk (Mülklerin Hâkimi/Şahin şah) gibi...

Bu konuda âlimler arasında görüş birliği vardır.

İbn-i Kayyim -Allah ona rahmet etsin-, Allah Teâlâ'ya has olan isimleri şöyle zikretmiştir:

"Allah, er-Rahmân, el-Hakem, el-Ehad, es-Samed, el-Hâlık, er-Râzık, el-Cebbâr, el-Mutekebbir, el-Evvel, el-Âhir, el-Bâtın, Allâmu'l-Ğuyûb". (Tuhfetu'l-Mevdûd; s: 98).

Meliku'l-Mulûk (Mülklerin Hâkimi) gibi Allah Subhânehu ve Teâlâ'ya has olan isimleri vermenin haram olduğunu gösteren delillerden birisi şudur:

Buhârî ve Müslim'in, Ebu Hureyre'den -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste -hadisin lafzı, Buhârî'dedir- Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

أَحْنَى الْأَسْمَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ اللَّهِ رَجُلٌ تَسَمَّى مَلِكِ الْأَمْلَاكِ. [رواه البخاري]

"Kıyâmet günü Allah katında isimlerin en çirkini (en günah olanı/en yalancısı); bir kimsenin mülklerin sahibi diye adlandırılmasıdır." (Buhârî; hadis no: 2606).

Müslim'in rivâyet ettiği hadisin lafzı ise şöyledir:

أَعْيِظُ رَجُلًا عَلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَحَبُّهُ وَأَعْيِظُهُ عَلَيْهِ رَجُلًا كَانَ يُسَمَّى مَلِكَ الْأَمْلاكِ، لَا مَلِكَ إِلَّا اللَّهُ. [رواه]

[مسلم]

"Kıyâmet günü Allah'ın en çok buğzettiği kimse, O'na en çirkin gelen ve en şiddetlisi; (dünyada kendisini) mülklerin sahibi diye adlandıran kimsedir. Oysa Allah'tan başka melik/hâkim yoktur." (Müslim; hadis no: 2143).

Allah Teâlâ ile başkası arasında müşterek olan isimlere gelince, bu isimleri vermek, câizdir.

Örneğin Alî, Latîf ve Bedii gibi...

el-Haskefî şöyle demiştir:

"Bizim hakkımızda murad edilen (kastedilen), Allah Teâlâ'nın hakkında murad edilenden başkadır."

2. Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'den başkasına lâayık olmayan isimleri vermek, haramdır.

Örneğin Seyyidu Veledi Âdem (Âdem oğlunun efendisi), Seyyidu'n-Nâs (İnsanların efendisi) ve Seyyidu'l-Kull (Herkesin efendisi) gibi...

Zirâ bu isimler -Hanbelîlerin de belirttikleri gibi-, ancak Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'e lâayıktır.

3. Allah Subhânehu ve Teâlâ'dan başkasına kul (abd) kelimesini izâfe ederek isim vermek, haramdır.

Örneğin Abdul-Uzza (Uzza'nın kulu), Abdul-Kâbe (Kâbe'nin kulu), Abdu'd-Dâr (Evin kulu), Abdu Ali (Ali'nin kulu), Abdu'l-Huseyn (Hüseyn'in kulu), Abdu'l-Mesîh (Mesih'in kulu) veya Abdu Fulân (Falancanın kulu) gibi...

(İbn-i Âbidîn Hâşiyesi; c: 5, s: 268. Muğnî'l-Muhtac; c: 4, s: 295. Tuhfetu'l-Muhtac; c: 10, s: 373. Keşşâfu'l-Kınâ'; c: 3, s: 27. Tuhfetu'l-Mevdûd; s: 90).

Allah Subhânehu ve Teâlâ'dan başkasına abd kelimesini izâfe etmenin haram olduğunu gösteren delil şudur:

İbn-i Ebî Şeybe'nin, Yezîd b. el-Mikdâm b. Şureyh, o babasından, o dedesi Hâni b. Yezîd'den - Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiğine göre o şöyle demiştir:

وَفَدَّ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَوْمٌ فَسَمِعَهُمْ يُسَمُّونُ رَجُلًا مِنْهُمْ: عَبْدُ الْحَجَرِ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: مَا اسْمُكَ؟ قَالَ: عَبْدُ الْحَجَرِ، فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: إِنَّمَا أَنْتَ عَبْدُ اللَّهِ. [رواه ابن أبي شيبه]

"Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in huzuruna bir topluluk geldi.

Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-, onlardan birisinin kendilerinden birisine:

Abdul-Hacer (Taşın kulu) diye isimlendirdiklerini (çağırdıklarını) işitti.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurdu:

- Senin adın nedir?

Adam:

-Abdul-Hacer, diye cevap verdi.

Bunun üzerine Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- ona şöyle buyurdu:

- Sen, ancak Abdullah'sın (Allah'ın kulusun)." (el-Mevsûatu'l-Fıkhiyye; c: 11, s: 335).

4. Allah Teâlâ'nın dışında ibâdet edilen putların isimlerini vermek, haramdır.

5. İblis ve Hınzeb gibi şeytanların isimlerini vermek, haramdır.

Nitekim bu isim verilen kimsenin isminin değiştirilmesi konusunda Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetinde bazı hadisler gelmiştir.

Mekruh olan isimlere gelince, bu isimleri şöyle sınıflandırmak mümkündür:

1. Anlam ve lafızları veya ikisinden birisi, kalplerin nefret ettiği isimleri vermek, mekruhtur. Çünkü bunlar, -güzel isimler seçmeyi emreden Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in sünnetine aykırı olmasını bir tarafa bırakın, sahipleriyle alay edilmesine yol açar, onları mahçup duruma düşürür ve hayatlarını etkiler.

2. Şehvî duyguları çağrıştıran isimleri vermek, mekruhtur. Kız çocuklarının isimlerinde buna çokça rastlanmaktadır. Örneğin Fâtîn (etkileyici/büyüleyici/tatlı) ve Miğnâc (cilveli, flört eden) gibi...

3. Fâsık ve fâcir artistlerin, sanatçıların, çalgıcıların ve boş faydasız oyunlarla tiyatro sahnelerinde oynayan tiyatrocuların isimlerini bilerek vermek.

Îmân izzetinden soyutlanmış bazı nefislerin alametlerinden birisi de, bu kimselerin, sahnede soyunmuş kadınları gördüklerinde çocuklarına hemen onların isimlerini vermeleridir. Günümüzde nüfus idâresinde, yeni doğan çocukların kayıtlarını gören kimse, söylediklerimizin doğru olduğunu görecektir. Bu durumu yalnızca Allah'a şikâyet ederiz.

4. Günah ve masiyet anlamları ifâde eden isimler vermek, mekruhtur.

5. Firavunların ve diktatörlerin isimlerini vermek, mekruhtur.

6. Kâfirlere has olan yabancı isimleri vermek, mekruhtur.

Dîni ile mutmain olan bir müslüman, bu isimlerden uzak durur, onlardan kaçır ve bu isimlerin etrafında dolaşır durmaz. Zamanımızda bu isimlerin fitnesi, büyük olmuştur. Avrupa ve Amerika'dan bir kâfirin ismi alınır hâle gelmiştir. İşte bu, günahın en şiddetlisi ve zilletin en büyük sebeplerindendir. Kâfirleri, onların isimlerini vererek taklit etmek, bir hevâ ve hevâse tâbi olmaktan ve akılsızca hareket etmekten ibâret bir davranış için ise, bu büyük bir günahdır. Yok eğer kâfirlerin isimleri, müslümanların isimlerinden daha üstün olduğu inancına sahip ise, bu takdirde bu kimse, îmânın temelini sarsan büyük bir tehlike ile karşı karşıyadır. Her iki durumda derhal tevbe etmesi gerekir. Bu isimleri değiştirmek, onlardan tevbe etmenin bir şartıdır.

Günümüzde bazı müslümanlar, kız çocuklarına Linda (Lynda), Nansi (Nancy) ve Diyana (Diana) isimlerini vermektedirler. Bu durumu, yalnızca Allah'a şikâyet ederiz.

7. Tiksindirici ve iğrenç sıfatlarla bilinen hayvanların isimlerini vermek, mekruhtur.

Örneğin köpek, eşek, teke ve buna benzer isimler gibi...

8. Her türlü isim, mastar veya sıfatı, dîn ve İslâm lafızlarına izâfe ederek vermek, mekruhtur. Çünkü bu, isim verilen kimseyi tezkiye etmek demektir.

Örneğin Nuriddin (Nureddin: İslâm'ın nuru), Ziyâuddin (Ziyâeddin: Dînin ışığı), Seyfulislâm (İslâm'ın kılıcı) ve Nurulislâm (İslâmın nuru) gibi...

Kendisine bu isimler verilen kişiler, büyüdüklerinde isimlerinin tam tersi olabilirler.

Böylelikle müslümanların başlarına belâ olurlar. Nitekim İslâm düşmanı olduğu halde ismi Nâsıruddin olan nice kimseler vardır. Dîn ve İslâm lafzının konumunun büyüklüğü sebebiyle bunlara izâfe edilerek verilen isimler, içi yalan olan boş bir iddiâdır. Bunun içindir ki bazı âlimler, bu isimleri vermenin haram olduğunu belirtmişlerdir. Fakat âlimlerin çoğunluğu mekruhtur, demişlerdir. Çünkü bu isimlerden kimisi, verilmesi câiz olmayan gerçek dışı anlamlar içeren isimleri çağrıştırmaktadır.

Bu isimlerden kimisi iki yönden yasak olabilir.

Örneğin Şihâbuddin (Şihâbeddin: Dînin ateşi), Şihâb: Ateşten bir şuledir. Üstelik bu şule, dîn kelimesine izâfe edilmiş!

Günümüzde durum öyle bir hale gelmiştir ki bazı kimseler, Zehebuddîn (Dînin altını), Elmasuddîn (Dînin elması) isimlerini vermişlerdir.

Hatta bazı kimseler, Cehennem, Rek'ateyn (İki rekat), Sâcid (Secde eden), Râki' (Rükû eden) ve Zâkir (Zikreden) isimlerini vermişlerdir.

İmam Nevevî -Allah ona rahmet etsin- kendisine "Muhyiddîn: Dîni ihyâ eden" lakabı verilmesini çirkin görürdü.

Yine Şeyhulislâm İbn-i Teymiyye -Allah ona rahmet etsin- kendisine "Takiyyuddîn: Dînin Takvâlısı" lakabı verilmesini çirkin görür ve şöyle derdi:

"Fakat âilem, bana bu lakabı verdi ve bu sebeple meşhur oldu."

9. Bazı âlimler, meleklerin isimlerini vermeyi mekruh görmüşlerdir. Meleklerin isimlerini kadınlara vermeye gelince, bu haramdır. Çünkü bu olayda, meleklerin, Allah'ın kızları olduğuna inanan müşriklere benzeme vardır. Allah Teâlâ müşriklerin söylediklerinden münezzehtir.

10. Bazı âlimler, Kur'an-ı Kerim sûrelerinin isimlerini vermeyi mekruh görmüşlerdir.

Örneğin Tâhâ, Yâsîn ve Hâmîm gibi...

Halk arasında, Tâhâ ve Yâsîn isimlerinin, Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem-'in isimlerinden olduğunun söylenmesi, doğru değildir.

11. Tezkiye anlamı ifâde eden isimleri vermek, mekruhtur.

Örneğin Berra, Takiyy ve Âbid gibi...

Bu konuda daha detaylı bilgi için İbn-i Kayyim'in "Tuhfetul-Mevdûd" adlı kitabı ile Bekr Ebu Zeyd'in "Tuhfetul-Mevlûd" adlı kitabına bakılabilir.

Allah Teâlâ en iyi bilendir.